

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในจังหวัดปัตตานี เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในจังหวัดปัตตานี ทำการวิเคราะห์เสนอเป็นตารางประกอบคำอธิบาย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางร่างกาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลภาวะซึมเศร้า

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางร่างกาย กับภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน(คน) (n=398)	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	167	41.96
เพศหญิง	231	58.04
อายุ		
อายุ 60-69 ปี	235	59.0
อายุ 70-79 ปี	129	32.4
อายุ 80-89 ปี	34	8.6
ศาสนา		
อิสลาม	345	86.7
พุทธ	51	12.8
สถานภาพสมรส		
โสด	2	0.5
สมรส	276	69.3
หม้าย/หย่า	120	30.2

ตารางที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล(ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน(คน) (n=398)	ร้อยละ
การศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	282	70.90
เรียนหนังสือ	116	29.10
ระดับการศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	106	91.38
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	7	6.03
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	1	0.86
ระดับอนุปริญญา	2	1.72

ตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส และการศึกษา จากผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 398 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ เป็นเพศหญิง จำนวน 231 คน (ร้อยละ 58.04) และเป็นเพศชาย จำนวน 167 คน (ร้อยละ 41.96)

โดยมีอายุตั้งแต่ 60 ปี มากที่สุด 89 ปี การกระจายอายุพบว่า เป็นผู้สูงอายุตอนต้น(อายุ 60-69 ปี) จำนวน 235 คน (ร้อยละ 59.0) เป็นผู้สูงอายุตอนกลาง(อายุ 70-79 ปี) จำนวน 129 คน (ร้อยละ 32.4) เป็นผู้สูงอายุตอนปลาย(อายุ 80-89 ปี) จำนวน 34 คน (ร้อยละ 8.6)

สถานภาพสมรสพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ จำนวน 276 คน(ร้อยละ 69.3) สถานภาพหม้าย/หย่า จำนวน 120 คน(ร้อยละ 30.2) และโสด จำนวน 2 คน(ร้อยละ 0.5)

ระดับการศึกษาพบว่า ไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 282 คน(ร้อยละ 70.9) เรียนหนังสือ จำนวน 116 คน(ร้อยละ 29.1) โดยส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 106 คน (ร้อยละ 91.38) ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 7 คน(ร้อยละ 6.03) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 คน(ร้อยละ 0.86) และระดับอนุปริญญา จำนวน 2 คน(ร้อยละ 1.72)

ตารางที่ 2 ข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน(คน) (n=398)	ร้อยละ
การทำงาน		
ทำงาน	261	65.6
ไม่ทำงาน	137	34.4
อาชีพ		
	จำนวน(คน) (n=261)	ร้อยละ
เกษตรกร/ประมง	218	83.52
ผู้ใช้แรงงาน/รับจ้าง	20	7.66
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	19	7.28
อื่นๆ	4	1.53
ไม่ทำงานเนื่องจาก		
	จำนวน(คน) (n=137)	ร้อยละ
ปัญหาสุขภาพ	79	57.66
บุตรหลานไม่ให้ทำงาน	44	32.12
ไม่มีงานทำ	14	10.22
กรณีไม่ทำงานมีรายได้จาก		
บุตร/หลาน	90	65.69
เงินออม	8	5.84
บ้านญาติ	3	2.19
คู่สมรส	34	24.82
ญาติพี่น้อง	2	1.46
ความพอเพียงของรายได้		
	จำนวน(คน) (n=398)	ร้อยละ
พอเพียง	285	71.6
ไม่พอเพียง	113	28.4

ตารางที่ 2 พบว่าข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจ จากผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 398 คน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพ จำนวน 261 คน(ร้อยละ 65.6) และไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 137 คน(ร้อยละ 34.4) โดยที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมง จำนวน 218 คน(ร้อยละ 83.52) อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 22 คน(ร้อยละ

8.43) อาชีพผู้ใช้แรงงาน/รับจ้าง จำนวน 20 คน(ร้อยละ 7.66) และอาชีพอื่นๆ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.53)

ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ประกอบอาชีพส่วนใหญ่เนื่องจากปัญหาสุขภาพ จำนวน 79 คน(ร้อยละ 57.66) บุตรหลานไม่ให้ทำงาน จำนวน 44 คน(ร้อยละ 32.12) และไม่มียานพา จำนวน 14 คน (ร้อยละ 10.22) โดยผู้สูงอายุที่ไม่ได้ทำงานมีรายได้จากบุตรหลาน จำนวน 90 คน(ร้อยละ 65.69) คู่สมรส จำนวน 34 คน(ร้อยละ 24.82) เงินออม จำนวน 8 คน(ร้อยละ 5.84) บำนาญ จำนวน 3 คน(ร้อยละ 2.19) ญาติพี่น้อง จำนวน 2 คน(ร้อยละ 1.46)

ความพอเพียงของรายได้ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความพอเพียงของรายได้ จำนวน 285 คน(ร้อยละ 71.6) และไม่พอเพียงของรายได้ จำนวน 113 คน(ร้อยละ 28.4)

ตารางที่ 3 ข้อมูลปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน(คน) (n=398)	ร้อยละ
สัมพันธภาพกับครอบครัว		
มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวที่ดี	344	86.4
มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวที่ไม่ดี	54	13.6
การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม		
มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม	198	49.7
ไม่มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม	200	50.3

ตารางที่ 3 พบว่าข้อมูลปัจจัยทางสังคมที่ศึกษา ได้แก่ การมีสัมพันธภาพกับครอบครัว และการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม พบว่า การมีสัมพันธภาพกับบุคคลในครอบครัวที่ดี จำนวน 344 คน(ร้อยละ 86.4) และมีสัมพันธภาพกับบุคคลในครอบครัวที่ไม่ดี จำนวน 54 คน(ร้อยละ 13.6)

การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม จำนวน 200 คน(ร้อยละ 50.3) และมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม จำนวน 198 คน(ร้อยละ 49.7)

ตารางที่ 4 ข้อมูลปัจจัยทางร่างกาย

ปัจจัยทางร่างกาย	จำนวน(คน) (n=398)	ร้อยละ
โรคประจำตัว		
มีโรคประจำตัว	229	57.54
ไม่มีโรคประจำตัว	169	42.46
ชนิดโรคประจำตัว		
	จำนวน(คน) (n=229)	ร้อยละ
โรคเบาหวาน	49	21.40
โรคความดันโลหิตสูง	108	47.16
โรคอื่นๆ	72	31.44

ตารางที่ 3 พบว่าข้อมูลปัจจัยทางร่างกาย ได้แก่ การมีโรคประจำตัวของผู้สูงอายุ จำนวน 229 คน(ร้อยละ 57.54) และไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 169 คน(ร้อยละ 42.46) ซึ่งในผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว ส่วนใหญ่เป็นโรคความดันโลหิตสูง จำนวน 108 คน(ร้อยละ 47.16) โรคเบาหวาน จำนวน 49 คน(ร้อยละ 21.40) และโรคอื่นๆ ได้แก่ โรคเกาต์ โรคปวดเมื่อย โรคข้ออักเสบ โรคหัวใจ โรคผิวหนัง จำนวน 72 คน(ร้อยละ 31.44)

ตอนที่ 2 ข้อมูลภาวะซึมเศร้า

ตารางที่ 5 ข้อมูลภาวะซึมเศร้า

ภาวะซึมเศร้า	จำนวน(คน)(n=398)	ร้อยละ
มีภาวะซึมเศร้า	84	21.1
ไม่มีภาวะซึมเศร้า	314	78.9

ตารางที่ 5 พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีภาวะซึมเศร้า จำนวน 314 คน(ร้อยละ 78.9) และมีภาวะซึมเศร้า จำนวน 84 คน(ร้อยละ 21.1)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางร่างกาย กับภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ค่าไคว์สแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับภาวะซึมเศร้า

เพศ	ไม่มีภาวะซึมเศร้า		มีภาวะซึมเศร้า		รวม		χ^2	df	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
เพศชาย	142	85.03	25	14.97	167	100.00	6.505	1	0.011
เพศหญิง	172	74.46	59	25.54	231	100.00			

ตารางที่ 6 พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยที่ผู้สูงอายุเพศหญิงมีภาวะซึมเศร้าจำนวน 59 คน(ร้อยละ 25.54) ซึ่งมากกว่าผู้สูงอายุเพศชาย มีจำนวน 25 คน(ร้อยละ 14.97)

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ค่าไคว์สแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับภาวะซึมเศร้า

กลุ่มอายุ	ไม่มีภาวะซึมเศร้า		มีภาวะซึมเศร้า		รวม		χ^2	df	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
อายุ 60-69 ปี	196	83.40	39	16.60	235	100.00	9.568	2	0.008
อายุ 70-79 ปี	90	69.77	39	30.23	129	100.00			
อายุ 80-89 ปี	28	82.35	6	17.65	34	100.00			

ตารางที่ 7 พบว่า พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยที่ผู้สูงอายุตอนกลาง(อายุ 70-79 ปี) มีภาวะซึมเศร้าจำนวน 39 คน(ร้อยละ 30.23) ซึ่งมากกว่าผู้สูงอายุตอนปลาย(อายุ 80-89 ปี) มีภาวะซึมเศร้าจำนวน 6 คน(ร้อยละ 17.65) และผู้สูงอายุตอนต้น(อายุ 60-69 ปี) มีภาวะซึมเศร้าจำนวน จำนวน 39 คน(ร้อยละ 16.60)

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ค่าไคว์สแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับภาวะซึมเศร้า

สถานภาพสมรส	ไม่มีภาวะซึมเศร้า		มีภาวะซึมเศร้า		รวม		χ^2	df	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
สมรส	229	82.97	47	17.03	276	100.00	8.986	1	0.003
โสด/หม้าย/หย่า	85	69.67	37	30.33	122	100.00			

จากตารางที่ 8 พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยที่ผู้สูงอายุสถานภาพโสด/หม้าย/หย่า มีภาวะซึมเศร้าจำนวน 37 คน(ร้อยละ 30.33) ซึ่งมากกว่าผู้สูงอายุสถานภาพสมรส มีภาวะซึมเศร้าจำนวน 47 คน(ร้อยละ 17.03)

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ค่าไคว์สแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับภาวะซึมเศร้า

การศึกษา	ไม่มีภาวะซึมเศร้า		มีภาวะซึมเศร้า		รวม		χ^2	df	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ไม่ได้เรียนหนังสือ	214	76.16	67	23.84	281	100.00	4.303	1	0.038
เรียนหนังสือ	100	85.47	17	14.53	117	100.00			

ตารางที่ 9 พบว่าการศึกษามีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยที่ผู้สูงอายุที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีภาวะซึมเศร้าจำนวน 67 คน(ร้อยละ 23.84) ซึ่งมากกว่าผู้สูงอายุที่เรียนหนังสือ มีภาวะซึมเศร้า จำนวน 17 คน(ร้อยละ 14.53)

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ค่าไค์สแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการประกอบอาชีพ
กับภาวะซึมเศร้า

การประกอบอาชีพ	ไม่มีภาวะซึมเศร้า		มีภาวะซึมเศร้า		รวม		χ^2	df	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ทำงาน	220	83.65	43	16.35	263	100.00	10.532	1	0.001
ไม่ทำงาน	94	69.63	41	30.37	135	100.00			

ตารางที่ 10 พบว่าการประกอบอาชีพมีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยที่ผู้สูงอายุที่ไม่ทำงานมีภาวะซึมเศร้า จำนวน 41 คน(ร้อยละ 30.37) ซึ่งมากกว่าผู้สูงอายุที่ทำงานมีภาวะซึมเศร้า จำนวน 43 คน(ร้อยละ 16.35)

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ค่าไค์สแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเพียงพอของ
รายได้กับภาวะซึมเศร้า

ความเพียงพอของรายได้	ไม่มีภาวะซึมเศร้า		มีภาวะซึมเศร้า		รวม		χ^2	df	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
เพียงพอ	234	82.11	51	17.89	285	100.00	6.215	1	0.013
ไม่เพียงพอ	80	70.80	33	29.20	113	100.00			

ตารางที่ 11 พบว่าความเพียงพอของรายได้ มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าที่ระดับ
นัยสำคัญ 0.05 โดยที่ผู้สูงอายุที่มีความไม่เพียงพอของรายได้ มีภาวะซึมเศร้า จำนวน 33 คน(ร้อย
ละ 29.20) ซึ่งมากกว่าผู้สูงอายุที่มีความเพียงพอของรายได้ มีภาวะซึมเศร้า จำนวน 51 คน(ร้อย
ละ 17.89)

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ค่าไคว์สแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพบุคคลในครอบครัวกับภาวะซึมเศร้า

ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว	ไม่มีภาวะซึมเศร้า		มีภาวะซึมเศร้า		รวม		χ^2	df	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวที่ดี	277	80.52	67	19.48	344	100.00	4.040	1	0.044
มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวที่ไม่ดี	37	68.52	17	31.48	54	100.00			

ตารางที่ 12 พบว่าการมีสัมพันธภาพกับบุคคลในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยที่ผู้สูงอายุที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวที่ไม่ดี มีภาวะซึมเศร้า จำนวน 17 คน(ร้อยละ 31.48) ซึ่งมากกว่าผู้สูงอายุที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวที่ดี มีภาวะซึมเศร้า จำนวน 67 คน(ร้อยละ 19.48)

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ค่าไคว์สแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมกับภาวะซึมเศร้า

การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม	ไม่มีภาวะซึมเศร้า		มีภาวะซึมเศร้า		รวม		χ^2	df	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมสูง	170	85.86	28	14.14	198	100.00	11.476	1	0.001
มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมต่ำ	144	72.00	56	28.00	200	100.00			

ตารางที่ 13 พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยที่ผู้สูงอายุที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมต่ำ มีภาวะซึมเศร้า จำนวน 56 คน(ร้อยละ 28.00) ซึ่งมากกว่าผู้สูงอายุที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมสูง มีภาวะซึมเศร้า จำนวน 28 คน(ร้อยละ 14.14)

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ค่าไค์สแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเจ็บป่วยด้วยโรคประจำตัวกับภาวะซึมเศร้า

โรคประจำตัว	ไม่มีภาวะซึมเศร้า		มีภาวะซึมเศร้า		รวม	χ^2	df	p-value	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ					
มีโรคประจำตัว	159	75.00	53	25.00	212	100.00	4.132	1	0.042
ไม่มีโรคประจำตัว	155	83.33	31	16.67	186	100.00			

ตารางที่ 14 พบว่าการเจ็บป่วยด้วยโรคประจำตัว มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยที่ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว มีภาวะซึมเศร้า จำนวน 53 คน(ร้อยละ 25.00) ซึ่งมากกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีโรคประจำตัว มีภาวะซึมเศร้า จำนวน 31 คน(ร้อยละ 16.67)

Prince of Songkla University
Pattani Campus